

SUMARIO

ESTATUTO DE AUTONOMÍA DE GALICIA

Título preliminar

Título I. Do poder galego

 Capítulo I. Do Parlamento

 Capítulo II. Da Xunta e do seu presidente

 Capítulo III. Da Administración de Xustiza en Galicia

Título II. Das competencias de Galicia

 Capítulo I. Das competencias en xeral

 Capítulo II. Do réxime xurídico

Título III. Da administración pública galega

Título IV. Da economía e facenda

Título V. Da reforma

Disposicións adicionais

Disposicións transitorias

ESTATUTO DE AUTONOMÍA DE GALICIA

O Estatuto de autonomía de Galicia (Lei orgánica 1/1981, do 6 de abril) foi aprobado polo pobo galego no referendo do 21 de decembro de 1980 e ratificado polo Congreso dos Deputados e o Senado en febreiro e marzo, respectivamente, de 1981. Publicouse no Boletín Oficial del Estado do 28 de abril de 1981 e no Boletín Oficial da Xunta de Galicia de outubro do mesmo ano.

Don Juan Carlos I, rei de España

A todos os que a presente viran e entenderan,

Sabede: Que as Cortes Xerais aprobaron co carácter de orgánica e eu veño en sancionar a seguinte lei:

Título preliminar

Artigo 1

1. Galicia, nacionalidade histórica, constitúese en Comunidade Autónoma para acceder ao seu autogoberno, de conformidade coa Constitución española e co presente Estatuto, que é a súa norma institucional básica.

2. A Comunidade Autónoma, a través de institucións democráticas, asume como tarefa principal a defensa da identidade de Galicia e dos seus intereses, e a promoción da solidariedade entre todos cantos integran o pobo galego.

3. Os poderes da Comunidade Autónoma de Galicia emanan da Constitución, do presente Estatuto e do pobo.

Artigo 2

1. O territorio de Galicia é o abranguido polas actuais provincias da Coruña, Lugo, Ourense e Pontevedra.

2. A organización territorial terá en conta a distribución da poboación galega e as súas formas tradicionais de convivencia e asentamento.

3. Unha lei do Parlamento regulará a organización territorial propia de Galicia de acordo co presente Estatuto.

Artigo 3

1. Para efectos do presente Estatuto, gozan da condición política de galegos os cidadáns españois que, de acordo coas leis xerais do Estado, teñan veciñanza administrativa en calquera dos municipios de Galicia.

2. Como galegos, gozan de dereitos políticos definidos neste Estatuto os cidadáns españois residentes no estranxeiro que tivesen a súa última veciñanza administrativa en Galicia, e acrediten esta condición no correspondente consulado de España. Gozarán tamén destes dereitos os seus descendentes inscritos como españois, se así o solicitan na forma que determine a lei do Estado.

Artigo 4

1. Os dereitos, liberdades e deberes fundamentais dos galegos son os establecidos na Constitución.

2. Correspóndelles aos poderes públicos de Galicia promover as condicións para que a liberdade e a igualdade do individuo e dos grupos en que se integran sexan reais e efectivas, remover os obstáculos que impidan ou dificulten a súa plenitude e facilitar a participación de todos os galegos na vida política, económica, cultural e social.

3. Os poderes públicos da Comunidade Autónoma asumen, como un dos principios reitores da súa política social e económica, o dereito dos galegos a viviren e traballaren na propia terra.

Artigo 5

1. A lingua propia de Galicia é o galego.

2. Os idiomas galego e castelán son oficiais en Galicia e todos teñen o dereito de os coñecer e de os usar.

3. Os poderes públicos de Galicia garantirán o uso normal e oficial dos dous idiomas e potenciarán o emprego do galego en todos os planos da vida pública, cultural e informativa, e dispoñerán os medios necesarios para facilitar o seu coñecemento.

4. Ninguén poderá ser discriminado por causa da lingua.

Artigo 6

1. A bandeira de Galicia é branca cunha banda diagonal de cor azul que atravesa desde o ángulo superior esquerdo ao inferior dereito.

2. Galicia ten himno e escudo de seu.

Artigo 7

1. As comunidades galegas asentadas fóra de Galicia poderán solicitar, como tales, o recoñecemento da súa galegitude entendida como o dereito a colaboraren e compartiren a vida social e cultural do pobo galego. Unha lei do Parlamento regulará, sen prexuízo das competencias do Estado, o alcance e contido daquel recoñecemento ás ditas comunidades, que en ningún caso implicará a concesión de dereitos políticos.

2. A Comunidade Autónoma poderá solicitar do Estado español que, para facilitar o disposto anteriormente, concerte os oportunos tratados ou convenios cos estados onde existan tales comunidades.

Artigo 8

Unha lei de Galicia, que requirirá para a súa aprobación o voto favorable dos dous terzos dos membros do seu Parlamento, fixará a sede das institucións autonómicas.

Título I

Do poder galego

Artigo 9

1. Os poderes da Comunidade Autónoma exércense a través do Parlamento, da Xunta e do seu presidente.

2. As leis de Galicia ordenarán o funcionamento destas institucións de acordo coa Constitución e co presente Estatuto.

Capítulo I

Do Parlamento

Artigo 10

1. Son funcións do Parlamento de Galicia as seguintes:

a) Exercer a potestade lexislativa da Comunidade Autónoma. O Parlamento só poderá delegar esta potestade lexislativa na Xunta, nos termos que establecen os artigos 82, 83 e 84 da Constitución para o suposto da delegación lexislativa das Cortes Xerais ao Goberno, todo iso no marco do presente Estatuto.

b) Controlar a acción executiva da Xunta, aprobar os orzamentos e exercer as outras competencias que lle sexan atribuídas pola Constitución, polo presente Estatuto, polas leis do Estado e polas do Parlamento de Galicia.

c) Designar para cada legislatura das Cortes Xerais os senadores representantes da Comunidade Autónoma galega, de acordo co previsto no artigo 69, apartado 5, da Constitución. Tal designación será feita de forma proporcional á representación das distintas forzas políticas existentes no Parlamento de Galicia.

d) Elixir de entre os seus membros o presidente da Xunta de Galicia.

e) Esixirlles, se é o caso, responsabilidade política á Xunta e ao seu presidente.

f) Solicitar do Goberno a adopción de proxectos de lei e presentar perante a Mesa do Congreso dos Deputados proposicións de lei.

g) Interpoñer recursos de inconstitucionalidade e presentarse perante o Tribunal Constitucional nos supostos e termos previstos na Constitución e na Lei orgánica do Tribunal Constitucional.

2. O Parlamento de Galicia é inviolable.

Artigo 11

1. O Parlamento estará constituído por deputados elixidos por sufraxio universal, igual, libre, directo e secreto.

2. O Parlamento será elixido por un prazo de catro anos, de acordo cun sistema de representación proporcional que asegure, ademais, a representación das diversas zonas do territorio galego.

3. Os membros do Parlamento de Galicia serán inviolables polos votos e opinións que emitan no exercicio do seu cargo. Durante o seu mandato non poderán ser detidos nin retidos polos actos delituosos cometidos no territorio de Galicia a non ser en situación de flagrante delito, correspondéndolle decidir, en todo caso, sobre a súa inculpación, prisión, procesamento e xuízo ao Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Fóra deste territorio, a responsabilidade penal será esixible nos mesmos termos perante a Sala do Penal do Tribunal Supremo.

4. A circunscrición electoral será, en todo caso, a provincia.

5. Una lei do Parlamento de Galicia determinará os prazos e regulará o procedemento para a elección dos seus membros, fixando o número deles entre sesenta e oitenta, así como as causas de inelixibilidade e incompatibilidade que afecten aos postos ou cargos que se desempeñen dentro do ámbito territorial da Comunidade Autónoma.

6. O Parlamento, mediante lei, poderá establecer un sistema para que os intereses do conxunto dos galegos residentes no estranxeiro se encontren presentes nas decisións da Comunidade Autónoma.

7. Os deputados non estarán suxeitos a mandato imperativo.

Artigo 12

1. O Parlamento elixirá de entre os seus membros un presidente, a Mesa e unha Deputación Permanente. O Regulamento, que deberá ser aprobado por maioría absoluta, dispoñerá a súa composición, o seu réxime e o seu funcionamento.

2. O Parlamento de Galicia fixará o seu propio orzamento.

3. O Parlamento funcionará en Pleno e en comisións e reunirse en sesións ordinarias e extraordinarias.

4. O Regulamento precisará o número mínimo de deputados para a formación de grupos parlamentarios, a intervención destes no proceso legislativo e as funcións da Xunta de Portavoces daqueles. Os grupos parlamentarios participarán en todas as comisións en proporción ao número dos seus membros.

Artigo 13

1. A iniciativa legislativa correspóndelles aos deputados, ao Parlamento e á Xunta. A iniciativa popular para a presentación de proposicións de lei que teñan de ser tramitadas polo Parlamento de Galicia será regulada por este mediante lei, de acordo co que estableza a lei orgánica prevista no artigo 87.3 da Constitución.

2. As leis de Galicia serán promulgadas en nome do rei polo presidente da Xunta, e publicadas no *Diario Oficial de Galicia* e no *Boletín Oficial del Estado*. Para efectos da súa entrada en vigor, rexerá a data da súa publicación no *Diario Oficial de Galicia*.

3. O control da constitucionalidade das leis do Parlamento de Galicia corresponderalle ao Tribunal Constitucional.

Artigo 14

Correspóndelle á Comunidade Autónoma a creación e organización, mediante lei do seu Parlamento e con respecto á institución do Defensor do Pobo establecida no artigo 54 da Constitución, dun órgano similar que en coordinación con aquela exerza as

funcións a que se refire o mencionado artigo e calquera outra que o Parlamento de Galicia poida encomendarlle.

Capítulo II

Da Xunta e do seu presidente

Artigo 15

1. O presidente dirixe e coordina a acción da Xunta e exerce a representación da Comunidade Autónoma e a ordinaria do Estado en Galicia.

2. O presidente da Xunta será elixido polo Parlamento galego de entre os seus membros e será nomeado polo rei.

3. O presidente do Parlamento, logo de consulta coas forzas políticas representadas parlamentariamente e oída a Mesa, propoñerá un candidato a presidente da Xunta.

O candidato presentarlle o seu programa ao Parlamento. Para ser elixido, o candidato deberá obter na primeira votación maioría absoluta; en caso de non a obter, procederase, transcorridas vinte e catro horas da anterior, a unha nova votación e, obtendo maioría simple, considérase outorgada a confianza. A non conseguirse esta maioría, tramitaranse sucesivas propostas na forma prevista anteriormente.

4. O presidente da Xunta será politicamente responsable perante o Parlamento. Unha lei de Galicia determinará o alcance de tal responsabilidade, así coma o estatuto persoal e atribucións do presidente.

Artigo 16

1. A Xunta é o órgano colexiado de goberno de Galicia.
2. A Xunta de Galicia está composta polo presidente, vicepresidente ou vicepresidentes, se é o caso, e mais os conselleiros.
3. Os vicepresidentes e conselleiros serán nomeados e destituídos polo presidente.
4. Unha lei de Galicia regulará a organización da Xunta e as atribucións e o estatuto persoal dos seus compoñentes.

Artigo 17

1. A Xunta de Galicia responde politicamente perante o Parlamento de forma solidaria, sen prexuízo da responsabilidade directa de cada un dos seus compoñentes, pola súa xestión.
2. A Xunta cesa tras a celebración de eleccións ao Parlamento galego; nos casos de perda de confianza parlamentaria, dimisión e falecemento do seu presidente.
3. A Xunta cesante continuará en funcións ata a toma de posesión da nova Xunta.

Artigo 18

O presidente e máis membros da Xunta, durante o seu mandato e polos actos delituosos cometidos no territorio de Galicia, non poderán ser detidos nin retidos a non ser en situación de flagrante delito, correspondéndolle decidir, en todo caso, sobre a súa

inculpación, prisión, procesamento e xuízo ao Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Fóra deste territorio a responsabilidade penal será esixible nos mesmos termos perante a Sala do Penal do Tribunal Supremo.

Artigo 19

A Xunta de Galicia poderá interpoñer recursos de inconstitucionalidade e presentarse ante o Tribunal Constitucional nos supostos e termos previstos na Constitución e na Lei orgánica do Tribunal Constitucional.

Capítulo III

Da Administración de Xustiza en Galicia

Artigo 20

Correspóndelle á Comunidade Autónoma:

1. Exercer todas as facultades que as leis orgánicas do poder xudicial e do Consello Xeral do Poder Xudicial lle recoñezan ou atribúan ao Goberno do Estado.

2. Fixar a delimitación das demarcacións territoriais dos órganos xurisdiccionais en Galicia, tendo en conta, entre outros criterios, os límites dos tradicionais partidos xudiciais e as características xeográficas e de poboación.

Artigo 21

O Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, no que se integrará a actual Audiencia Territorial, é o órgano xurisdiccional en que culminará a organización xudicial no seu

ámbito territorial, e perante o cal se esgotarán as sucesivas instancias procesuais, nos termos do artigo 152 da Constitución e de acordo co presente Estatuto.

Artigo 22

1. A competencia dos órganos xurisdicionais en Galicia esténdese:

a) No plano civil, a todas as instancias e graos, incluídos os recursos de casación e de revisión nas materias de dereito civil galego.

b) No plano penal e social, a todas as instancias e graos con excepción dos recursos de casación e de revisión.

c) No plano contencioso-administrativo, a todas as instancias e graos, cando se trate de actos ditados pola Xunta e pola Administración de Galicia, naquelas materias que corresponda legislar en exclusiva á Comunidade Autónoma e as que, segundo a lei da citada xurisdición, lle correspondan en relación cos actos ditados pola Administración do Estado en Galicia.

d) Ás cuestións de competencia entre órganos xudiciais de Galicia.

e) Aos recursos sobre cualificación de documentos referentes ao dereito privativo galego que deban ter acceso aos rexistros da propiedade.

2. Nas restantes materias poderase interpoñer, cando proceda, perante o Tribunal Supremo, o recurso de casación ou o que corresponda segundo as leis do Estado e, se é o caso, o de revisión. O Tribunal Supremo resolverá tamén os conflitos de competencia e xurisdición perante os tribunais de Galicia e os do resto de España.

Artigo 23

1. O presidente do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia será nomeado polo rei por proposta do Consello Xeral do Poder Xudicial.

2. O nomeamento dos maxistrados, xuíces e secretarios do Tribunal Superior de Xustiza será efectuado na forma prevista nas leis orgánicas do poder xudicial e do Consello Xeral do Poder Xudicial.

Artigo 24

1. A instancia da Comunidade Autónoma, o órgano competente convocará os concursos e oposicións para cubrir as prazas vacantes en Galicia de maxistrados, xuíces, secretarios xudiciais e restante persoal ao servizo da Administración de Xustiza, de acordo co que dispoña a Lei orgánica do poder xudicial.

2. Correspóndelle integramente ao Estado, de conformidade coas leis xerais, a organización e o funcionamento do ministerio fiscal.

Artigo 25

Na resolución dos concursos e oposicións para prover os postos de maxistrados, xuíces, secretarios xudiciais, fiscais e todos os funcionarios ao servizo da Administración de Xustiza, será mérito preferente a especialización no dereito galego e o coñecemento do idioma do país.

Artigo 26

1. Os notarios e os rexistradores da propiedade e mercantís serán nomeados pola Comunidade Autónoma, en conformidade coas leis do Estado. Para a provisión de notarías, os candidatos serán admitidos en igualdade de dereitos, tanto se exercen no territorio de Galicia coma no resto de España. Nestes concursos e oposicións será mérito preferente a especialización en dereito galego e o coñecemento do idioma do país. Non se poderá establecer, en ningún dos casos, a excepción de natureza ou de veciñanza.

2. A Comunidade Autónoma participará na fixación das demarcacións correspondentes aos rexistros da propiedade e mercantís para as acomodar ao que se dispoña en aplicación do artigo 20, parágrafo 2, deste Estatuto. Tamén participará na fixación das demarcacións notariais e do número de notarios de acordo co previsto nas leis do Estado.

Título II

Das competencias de Galicia

Capítulo I

Das competencias en xeral

Artigo 27

No marco do presente Estatuto correspóndelle á Comunidade Autónoma galega a competencia exclusiva das seguintes materias:

1. Organización das súas institucións de autogoberno.

2. Organización e réxime xurídico das comarcas e parroquias rurais como entidades locais propias de Galicia, alteracións de termos municipais comprendidos dentro do seu territorio e, en xeral, as funcións que sobre o réxime local lle correspondan á Comunidade Autónoma ao amparo do artigo 149.1.18.º da Constitución e o seu desenvolvemento.

3. Ordenación do territorio e do litoral, urbanismo e vivenda.

4. Conservación, modificación e desenvolvemento das institucións do dereito civil galego.

5. Normas procesuais e procedementos administrativos que deriven do específico dereito galego ou da organización propia dos poderes públicos galegos.

6. Estatística para os fins da Comunidade Autónoma galega.

7. Obras públicas que non teñan a cualificación legal de interese xeral do Estado, e a súa execución ou explotación non afecte a outra comunidade autónoma ou provincia.

8. Vías férreas e estradas non incorporadas á rede do Estado, con itinerarios que se desenvolvan integramente no territorio da Comunidade Autónoma, e, nos mesmos termos, o transporte efectuado por estes medios ou por medio de cables.

9. Os portos, aeroportos e heliportos non cualificados de interese xeral polo Estado, e os portos de refuxio e portos e aeroportos deportivos.

10. Montes, aproveitamentos forestais, vías pecuarias e pastos, sen prexuízo do disposto no artigo 149.1.23.º da Constitución.

11. Réxime xurídico dos montes veciñais en man común.

12. Aproveitamentos hidráulicos, canles e regadíos cando as augas discorran integramente dentro do territorio da Comunidade, sen prexuízo do disposto no artigo 149.1.22.º da Constitución.

13. Instalacións de produción, distribución e transporte de enerxía eléctrica, cando este transporte non saia do seu territorio e o seu aproveitamento non afecte a outra provincia ou comunidade autónoma, sen prexuízo do disposto no artigo 149.1.22.º e 25.º da Constitución.

14. As augas minerais e termais. As augas subterráneas, sen prexuízo do disposto no artigo 149.1.22.º da Constitución e no número 7 do presente artigo.

15. A pesca nas rías e demais augas interiores, o marisqueo, a acuicultura, a caza, a pesca fluvial e lacustre.

16. As feiras e mercados interiores.

17. A artesanía.

18. Patrimonio histórico, artístico, arquitectónico, arqueolóxico, de interese de Galicia, sen prexuízo do que dispón o artigo 149.1.28.º da Constitución; arquivos, bibliotecas e museos de interese para a Comunidade Autónoma, e que non sexan de titularidade estatal; conservatorios de música e servizos de belas artes de interese para a Comunidade.

19. O fomento da cultura e da investigación en Galicia, sen prexuízo do establecido no artigo 149.2 da Constitución.

20. A promoción e o ensino da lingua galega.

21. A promoción e a ordenación do turismo dentro da comunidade.

22. A promoción deportiva e a axeitada utilización do lecer.

23. Asistencia social.

24. A promoción do desenvolvemento comunitario.

25. A creación dunha Policía Autónoma, de acordo co que dispoña a lei orgánica prevista no artigo 149.1.29.º da Constitución.

26. O réxime das fundacións de interese galego.

27. Casinos, xogos e apostas, con exclusión das apostas mutuas deportivo-benéficas.

28. Os centros de contratación de mercancías e valores, en conformidade coas normas xerais do dereito mercantil.

29. Confrarías de pescadores, cámaras da propiedade, agrarias, de comercio, industria e navegación e outras de natureza equivalente, sen prexuízo do que dispón o artigo 149 da Constitución.

30. Normas adicionais sobre protección do medio ambiente e da paisaxe nos termos do artigo 149.1.23.º.

31. Publicidade, sen prexuízo das normas ditadas polo Estado para sectores e medios específicos.

32. As restantes materias que con este carácter e mediante lei orgánica sexan transferidas polo Estado.

Artigo 28

É competencia da Comunidade Autónoma galega o desenvolvemento lexislativo e a execución da lexislación do Estado, nos termos que esta estableza, das materias seguintes:

1. Réxime xurídico da administración pública de Galicia, e réxime estatutario dos seus funcionarios.

2. Expropiación forzosa, contratos e concesións administrativas no ámbito das competencias propias da Comunidade Autónoma.

3. Réxime mineiro e enerxético.

4. Reserva ao sector público de recursos ou servizos esenciais, especialmente no caso de monopolio e intervención de empresas cando veña esixido polo interese xeral.

5. Ordenación do sector pesqueiro.

6. Portos pesqueiros.

7. Entidades cooperativas.

8. Establecementos farmacéuticos.

Artigo 29

Correspóndelle á Comunidade Autónoma galega a execución da lexislación do Estado nas seguintes materias:

1. Laboral, asumindo as facultades, competencias e servizos que neste ámbito, e a nivel de execución, desenvolve actualmente o Estado con respecto ás relacións laborais, sen prexuízo da alta inspección deste.

Quédanlle reservadas ao Estado todas as competencias en materia de migracións interiores e exteriores, fondos de ámbito nacional e de emprego, sen prexuízo do que establezan as normas do Estado sobre estas materias.

2. Propiedade industrial e intelectual.

3. Salvamento marítimo.

4. Vertidos industriais e contaminantes nas augas territoriais do Estado correspondentes ao litoral galego.

5. As restantes materias que se atribúen no presente Estatuto expresamente como de competencia de execución, e as que con este carácter e mediante lei orgánica sexan transferidas polo Estado.

Artigo 30

I. De acordo coas bases e a ordenación da actuación económica xeral e a política monetaria do Estado, correspóndelle á Comunidade Autónoma galega, nos termos do disposto nos artigos 38, 131 e 149.1.11.º e 13.º da Constitución, a competencia exclusiva das seguintes materias:

1. Fomento e planificación da actividade económica en Galicia.

2. Industria, sen prexuízo do que determinen as normas do Estado por razóns de seguridade, sanitarias ou de interese militar e as normas relacionadas coas industrias que estean suxeitas á lexislación de minas, hidrocarburos e enerxía nuclear. Quédalle reservada á competencia exclusiva do Estado a autorización para transferencia de tecnoloxía estranxeira.

3. Agricultura e gandaría.

4. Comercio interior, defensa do consumidor e do usuario, sen prexuízo da política xeral de prezos e da lexislación sobre a defensa da competencia. Denominacións de orixe en colaboración co Estado.

5. Institucións de crédito corporativo, público e territorial e caixas de aforro.

6. Sector público económico de Galicia en canto non se encuentre contemplado por outras normas deste Estatuto.

7. O desenvolvemento e execución en Galicia de:

a) Os plans establecidos polo Estado para a reestruturación de sectores económicos.

b) Programas xenéricos para Galicia, estimuladores da ampliación de actividades produtivas e implantación de novas empresas.

c) Programas de actuación referidos a comarcas deprimidas ou en crise.

II. A Comunidade Autónoma galega participará, tamén, na xestión do sector público económico estatal, nos casos e actividades que procedan.

Artigo 31

É da competencia plena da Comunidade Autónoma galega o regulamento e administración do ensino en toda a súa extensión, niveis e graos, modalidades e especialidades, no ámbito das súas competencias, sen prexuízo do disposto no artigo 27 da Constitución e nas leis orgánicas que, conforme o apartado primeiro do artigo 81 daquela, o desenvolvan, das facultades que lle atribúe ao Estado o número 30 do apartado 1 do artigo 149 da Constitución e da alta inspección precisa para o seu cumprimento e garantía.

Artigo 32

Correspóndelle á Comunidade Autónoma a defensa e promoción dos valores culturais do pobo galego. Con tal finalidade, e mediante lei do Parlamento, constituirase un fondo cultural galego e o Consello da Cultura Galega.

Artigo 33

1. Correspóndelle á Comunidade Autónoma o desenvolvemento legislativo e a execución da lexislación básica do Estado en materia de sanidade interior.

2. En materia de Seguridade Social corresponderalle á Comunidade Autónoma o desenvolvemento legislativo e a execución da lexislación básica do Estado, non sendo as normas que configuran o réxime económico dela. Correspóndelle tamén á Comunidade Autónoma a xestión do réxime económico da Seguridade Social en Galicia, sen prexuízo da caixa única.

3. Corresponderalle tamén á Comunidade Autónoma a execución da lexislación do Estado sobre produtos farmacéuticos.

4. A Comunidade Autónoma poderá organizar e administrar a tales fins e dentro do seu territorio todos os servizos relacionados coas materias antes expresadas, e exercerá a tutela das institucións, entidades e fundacións en materia de sanidade e Seguridade Social, reservando para si o Estado a alta inspección conducente ao cumprimento das funcións e competencias contidas neste artigo.

Artigo 34

1. No marco das normas básicas do Estado, correspóndelle á Comunidade Autónoma o desenvolvemento lexislativo e a execución do réxime de radiodifusión e televisión nos termos e casos establecidos na lei que regule o estatuto xurídico da radio e da televisión.

2. Correspóndelle igualmente, no marco das normas básicas do Estado, o desenvolvemento lexislativo e a execución do réxime de prensa, e, en xeral, de todos os medios de comunicación social.

3. Nos termos establecidos nos apartados anteriores deste artigo, a Comunidade Autónoma poderá regular, crear e manter a súa propia televisión, radio e prensa e, en xeral, todos os medios de comunicación social para o cumprimento dos seus fins.

Artigo 35

1. A Comunidade Autónoma poderá asinar convenios con outras comunidades autónomas para a xestión e prestación de servizos propios da exclusiva competencia delas. O asinamento dos citados convenios, antes da súa entrada en vigor, deberalle ser comunicado ás Cortes Xerais. Se as Cortes Xerais, ou algunha das cámaras, manifestasen reparos no prazo de trinta días, a partir da recepción da comunicación, o convenio deberá seguir o trámite previsto no parágrafo seguinte. Se transcorre ese prazo sen que se manifesten reparos ao convenio, este entrará en vigor.

2. A Comunidade Autónoma poderá establecer tamén acordos de cooperación con outras comunidades autónomas, logo de autorización das Cortes Xerais.

3. A Comunidade Autónoma galega poderá solicitar do Goberno que asine e lle presente, se é o caso, ás Cortes Xerais para a súa autorización os tratados ou convenios que permitan o establecemento de relacións culturais cos estados cos que manteña particulares vínculos culturais ou lingüísticos.

Artigo 36

1. A Comunidade Autónoma galega poderá solicitar do Estado a transferencia ou delegación de competencias non asumidas neste Estatuto.

2. Correspóndelle ao Parlamento de Galicia a competencia para formular as anteriores solicitudes, e para determinar o organismo da Comunidade Autónoma galega a favor do cal se deberá atribuír en cada caso a competencia transferida ou delegada.

Capítulo II

Do réxime xurídico

Artigo 37

1. As competencias da Comunidade Autónoma de Galicia enténdense referidas ao seu territorio.

2. Nas materias da súa competencia exclusiva correspóndelle ao Parlamento a potestade legislativa nos termos previstos no Estatuto e nas leis do Estado ás que aquel se refire, correspondéndolle á Xunta a potestade regulamentaria e a función executiva.

3. As competencias de execución na Comunidade Autónoma levan implícitas a correspondente potestade regulamentaria, a administración e a inspección. Nos supostos

previstos nos artigos 28 e 29 deste Estatuto, ou noutros preceptos del, con análogo carácter, o exercicio desas potestades pola Comunidade Autónoma realizarase en conformidade coas normas regulamentarias de carácter xeral que, como desenvolvemento da súa lexislación, dite o Estado.

Artigo 38

1. En materias de competencia exclusiva da Comunidade Autónoma, o dereito propio de Galicia é aplicable no seu territorio con preferencia a calquera outro, nos termos previstos neste Estatuto.

2. A falta de dereito propio de Galicia, será aplicable supletoriamente o dereito do Estado.

3. Na determinación das fontes do dereito civil o Estado respectará as normas do dereito civil galego.

Título III

Da administración pública galega

Artigo 39

Correspóndelle á Comunidade Autónoma a creación e estruturación da súa propia administración pública, dentro dos principios xerais e normas básicas do Estado.

Artigo 40

Nos termos previstos no artigo 27.1.2 deste Estatuto, por lei de Galicia poderase:

1. Recoñecer a comarca como entidade local con personalidade xurídica e demarcación de seu. A comarca non supoñerá, necesariamente, a supresión dos municipios que a integren.

2. Crear, tamén, agrupacións baseadas en feitos urbanísticos e outros de carácter funcional con fins específicos.

3. Recoñecerlle personalidade xurídica á parroquia rural.

Artigo 41

A Comunidade Autónoma exercerá as súas funcións administrativas por órganos e entes dependentes da Xunta de Galicia. Tamén poderá delegalas nas provincias, municipios e demais entidades locais recoñecidas neste Estatuto.

Título IV

Da economía e facenda

Artigo 42

A Comunidade Autónoma galega contará para o desempeño das súas competencias con facenda e patrimonio propios.

Artigo 43

1. O patrimonio da Comunidade Autónoma estará integrado por:

- 1) O patrimonio da Comunidade no momento de aprobarse o Estatuto.
- 2) Os bens afectos a servizos traspasados á Comunidade Autónoma.
- 3) Os bens adquiridos pola Comunidade Autónoma por calquera título xurídico válido.

2. O patrimonio da Comunidade Autónoma, a súa administración, a súa defensa e conservación serán regulados por unha lei de Galicia.

Artigo 44

A facenda da Comunidade Autónoma constitúese con:

1. Os rendementos dos impostos que estableza a Comunidade Autónoma.
2. Os rendementos dos impostos cedidos polo Estado a que se refire a disposición adicional primeira e de todos aqueles de cesión aprobada polas Cortes Xerais.
3. Unha porcentaxe de participación no que se recade no total do Estado por impostos directos e indirectos, incluídos os monopolios fiscais.
4. O rendimento das súas propias taxas por aproveitamentos especiais e pola prestación de servizos directos da Comunidade Autónoma, de propia creación ou como consecuencia de traspasos de servizos estatais.
5. As contribucións especiais que estableza a Comunidade Autónoma no exercicio das súas competencias.

6. Os recargos sobre impostos estatais.
7. Se é o caso, os ingresos procedentes do Fondo de Compensación Interterritorial.
8. Outras asignacións con cargo aos orzamentos xerais do Estado.
9. A emisión de débeda e o recurso ao crédito.
10. Os rendementos do patrimonio da Comunidade Autónoma.
11. Ingresos de dereito privado; legados e doazóns; subvencións.
12. Multas e sancións no ámbito das súas competencias.

Artigo 45

A Comunidade Autónoma galega ou os entes locais afectados participarán nos ingresos correspondentes aos tributos que o Estado poida establecer para recuperar os custos sociais producidos por actividades contaminantes ou xeradoras de riscos de especial gravidade para o medio físico e humano de Galicia, na forma que estableza a lei creadora do gravame.

Artigo 46

1. Cando se complete o traspaso de servizos, ou ao cumprirse o sexto ano de vixencia deste Estatuto, en caso de o solicitar a Comunidade Autónoma, a participación anual nos ingresos do Estado citada no número 3 do artigo 44 e definida na disposición transitoria quinta negociarase sobre as bases seguintes:

a) A media dos coeficientes de poboación e esforzo fiscal de Galicia, este último medido polo que se recade no seu territorio do imposto sobre a renda das persoas físicas; isto é, o cociente entre o que se recade efectivamente e o potencialmente atinxible, tendo en conta o nivel e distribución persoal da renda.

b) A cantidade equivalente á achega proporcional que lle corresponde a Galicia polos servizos e cargas xerais que o Estado continúe asumindo como propios.

c) A relación inversa entre a renda real media dos residentes na comunidade autónoma e a media estatal.

d) Relación entre os índices de déficit en servizos sociais e infraestruturas que afecten o territorio da Comunidade e o conxunto do Estado.

e) Relación entre os custos por habitante dos servizos sociais e administrativos transferidos para o territorio da Comunidade e para o conxunto do Estado.

f) Outros criterios que se xulguen procedentes.

2. A fixación da nova porcentaxe de participación será obxecto de negociación inicial e será revisable por solicitude do Goberno ou da Comunidade Autónoma cada cinco anos.

Artigo 47

1. A Comunidade Autónoma, mediante acordo do Parlamento, poderá emitir débeda pública para financiar gastos de investimento.

2. O volume e característica das emisións estableceranse de acordo coa ordenación xeral da política crediticia e en coordinación co Estado.

3. Os títulos emitidos terán a consideración de fondos públicos para todos os efectos.

Artigo 48

No suposto de que o Estado emita débeda parcialmente destinada á creación ou mellora de servizos situados en Galicia e transferidos á Comunidade Autónoma galega, esta estará facultada para elaborar e presentar o programa de obras e servizos beneficiarios da emisión.

Artigo 49

1. Correspóndelle á Comunidade Autónoma galega a tutela financeira sobre os entes locais, respectando a autonomía que a estes lles recoñecen os artigos 140 e 142 da Constitución e de acordo co artigo 27.2 deste Estatuto.

2. É competencia dos entes locais de Galicia a xestión, cobranza, liquidación e inspección dos tributos propios que lles atribúan as leis, sen prexuízo da delegación que poidan outorgar para estas facultades a favor da Comunidade Autónoma galega. Mediante lei do Estado establecerase o sistema de colaboración dos entes locais, da Comunidade Autónoma galega e do Estado para a xestión, liquidación, cobranza e inspección daqueles tributos que se determinen.

Os ingresos dos entes locais de Galicia, consistentes en participación en ingresos estatais e en subvencións incondicionadas, percibiranse a través da Comunidade

Autónoma galega, que os distribuirá de acordo cos criterios legais que se establezan para as referidas participacións.

Artigo 50

A Comunidade Autónoma galega gozará do tratamento fiscal que a lei estableza para o Estado.

Artigo 51

Regularanse necesariamente mediante lei do Parlamento galego as seguintes materias:

- a) O establecemento, a modificación e supresión dos seus propios impostos, taxas e contribucións especiais, e das exencións ou bonificacións que os afecten.
- b) O establecemento e a modificación e supresión dos recargos sobre os impostos do Estado.
- c) A emisión de débeda pública e demais operacións de crédito concertadas pola Comunidade Autónoma galega.

Artigo 52

Correspóndelle á Xunta de Galicia:

- a) Aprobar os regulamentos xerais dos seus propios tributos.

b) Elaborar as normas regulamentarias precisas para xestionar os impostos estatais cedidos de acordo cos termos desta cesión.

Artigo 53

1. Correspóndelle á Xunta ou Goberno a elaboración e aplicación do orzamento da Comunidade Autónoma galega, e ao Parlamento o seu exame, emenda, aprobación e control. O orzamento será único e incluírá a totalidade dos gastos e ingresos da Comunidade Autónoma galega e dos organismos, institucións e empresas dela dependentes.

2. Sen prexuízo do disposto no artigo 136 e no apartado d) do artigo 153 da Constitución, créase o Consello de Contas de Galicia. Unha lei de Galicia regulará a súa organización e funcionamento e establecerá as garantías, normas e procedementos para asegurar a rendición das contas da Comunidade Autónoma que deberá someterse á aprobación do Parlamento.

Artigo 54

1. A xestión, cobranza, liquidación e inspección dos seus propios tributos corresponderalle á Comunidade Autónoma galega, que dispoñerá de plenas atribucións para a execución e organización desas tarefas, sen prexuízo da colaboración que poida ser establecida, en especial cando coa Administración do Estado así veña esixida pola natureza do tributo.

2. No caso dos impostos dos que se cedesen os rendementos, a Xunta asumirá por delegación do Estado a xestión, recadación, liquidación e inspección deles, sen prexuízo

da colaboración que poida establecerse entrambas as administracións, todo iso de acordo co especificado na lei que fixe o alcance e condicións da cesión.

3. A xestión, recadación, liquidación e inspección dos demais impostos do Estado recadados en Galicia corresponderanlle á Administración tributaria do Estado, sen prexuízo da delegación que a Comunidade Autónoma poida recibir desta e da colaboración que poida establecer, especialmente cando así o esixa a natureza do tributo.

Artigo 55

1. A Comunidade Autónoma, de acordo co que establezan as leis do Estado, designará os seus propios representantes nos organismos económicos, as institucións financeiras e as empresas públicas do Estado que teñan competencia dentro do territorio galego e que pola súa natureza non sexan obxecto de traspaso.

2. A Comunidade Autónoma poderá constituír empresas públicas como medio de execución das funcións que sexan da súa competencia, segundo o establecido no presente Estatuto.

3. A Comunidade Autónoma, como poder público, poderá facer uso das facultades previstas no apartado 1 do artigo 130 da Constitución, e poderá fomentar, mediante unha lexislación axeitada, as sociedades cooperativas nos termos resultantes do número 17 do artigo 28 do presente Estatuto.

Igualmente, de acordo coa lexislación do Estado na materia, poderá facer uso das demais facultades previstas no apartado 2 do artigo 129 da Constitución.

4. A Comunidade Autónoma galega queda facultada para constituír institucións que fomenten a plena ocupación e desenvolvemento económico e social no marco das súas competencias.

Título V Da reforma

Artigo 56

1. A reforma do Estatuto farase conforme o seguinte procedemento:

a) A iniciativa da reforma corresponderalles á Xunta, ao Parlamento galego, por proposta dunha quinta parte dos seus membros, ou ás Cortes Xerais.

b) A proposta de reforma requirirá, en todo caso, a aprobación do Parlamento galego por maioría de dous terzos, a aprobación das Cortes Xerais mediante lei orgánica e, finalmente, o referendo positivo dos electores.

2. Se a proposta de reforma non é aprobada polo Parlamento galego ou polas Cortes Xerais, ou non é confirmada mediante referendo polo corpo electoral, non poderá ser sometida novamente a debate e votación do Parlamento mentres non transcorra un ano.

3. A aprobación da reforma polas Cortes Xerais, mediante lei orgánica, incluírá a autorización do Estado para que a Comunidade Autónoma galega convoque o referendo a que se refire o parágrafo b) do apartado 1 deste artigo.

Artigo 57

A pesar do disposto no artigo anterior, cando a reforma teña por obxecto a simple alteración da organización dos poderes da Comunidade Autónoma e non afecte as relacións da Comunidade Autónoma co Estado, poderase proceder da seguinte maneira:

- a) Elaboración do proxecto de reforma polo Parlamento de Galicia.
- b) Consulta ás Cortes Xerais.
- c) Se no prazo de trinta días, posteriores á recepción da consulta prevista no apartado precedente, as Cortes Xerais non se declarasen afectadas pola reforma, convocarase, debidamente autorizado, un referendo sobre o texto proposto.
- d) Requirirase finalmente a aprobación das Cortes Xerais mediante lei orgánica.
- e) Se no prazo sinalado na letra c) as Cortes se declarasen afectadas pola reforma, esta terá que seguir o procedemento previsto no artigo anterior, dándose por cumpridos os trámites do apartado a) do número 1 do mencionado artigo.

Disposición adicional primeira

1. Cédeselle á Comunidade Autónoma, nos termos previstos no parágrafo 3 desta disposición, o rendemento dos seguintes tributos:

- a) Imposto sobre o patrimonio neto.
- b) Imposto sobre transmisións patrimoniais.

c) Imposto sobre sucesións e doazóns.

d) Imposto sobre o luxo que se recade en destino.

A eventual supresión ou modificación dalgún destes impostos implicará a extinción ou modificación da cesión.

2. O contido desta disposición poderase modificar mediante acordo do Goberno coa Comunidade Autónoma, que será tramitado polo Goberno como proxecto de lei. Para estes efectos, a modificación da presente disposición non se considerará modificación do Estatuto.

3. O alcance e condicións da cesión serán establecidos pola Comisión Mixta a que se refire o apartado 1 da disposición transitoria quinta, que, en todo caso, terá que os referir a rendementos en Galicia. O Goberno tramitará o acordo da Comisión como proxecto de lei ou, de concorreren razóns de urxencia, como decreto lei, no prazo de seis meses despois da constitución da primeira Xunta de Galicia.

Disposición adicional segunda

O exercicio das competencias financeiras recoñecidas por este Estatuto á Comunidade Autónoma de Galicia axustarase ao que estableza a lei orgánica a que se refire o apartado 3 do artigo 157 da Constitución.

Disposición adicional terceira

1. A Xunta coordinará a actividade das deputacións provinciais de Galicia en canto afecte directamente ao interese xeral da Comunidade Autónoma, e para estes efectos uniranse os orzamentos que aquelas elaboren e aproben ao da Xunta de Galicia.

2. A Xunta poderalles encomendar a execución dos seus acordos ás deputacións provinciais. Estas exercerán as funcións que a Xunta lles transfira ou delegue.

Disposición adicional cuarta

A celebración de eleccións aterase ás leis que, se é o caso, aproben as Cortes Xerais co fin exclusivo de coordinar o calendario das diversas consultas electorais.

Disposición transitoria primeira

O primeiro Parlamento galego será elixido de acordo coas normas seguintes:

1. Logo de acordo co Goberno, a Xunta Preautonómica de Galicia convocará as eleccións nun termo máximo de cento vinte días desde a promulgación do presente Estatuto. As eleccións deberán celebrarse nun termo máximo de sesenta días contados desde a data da convocatoria.

2. A circunscrición electoral será a provincia, elixíndose un total de 71 membros, dos que corresponderán á provincia da Coruña 22, á de Lugo 15, á de Ourense 15 e á de Pontevedra 19.

3. Os membros do Parlamento galego serán elixidos por sufraxio universal, igual, directo e secreto, dos maiores de dezaoito anos, segundo un sistema de representación proporcional.

4. As xuntas provinciais electorais terán, dentro dos límites da súa respectiva xurisdición, a totalidade das competencias que a normativa electoral vixente lle atribúe á Xunta Central.

Para os recursos que teñan por obxecto a impugnación da validez da elección e proclamación dos membros electos será competente a Sala do Contencioso-Administrativo da Audiencia Territorial da Coruña, mentres non queda integrada no Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, que tamén entenderá dos recursos ou impugnacións que procedan contra os acordos das xuntas electorais provinciais.

Contra as resolucións da citada sala da Audiencia Territorial non caberá recurso ningún.

5. En todo o non previsto na presente disposición serán aplicables as normas vixentes para as eleccións legislativas ao Congreso dos Deputados das Cortes Xerais.

Disposición transitoria segunda

1. Na súa primeira reunión o Parlamento galego:

a) Constituirase, presidido por unha mesa de idade, integrada por un presidente e dous secretarios, e procederá a elixir a mesa provisional, que estará composta por un presidente, dous vicepresidentes, un secretario e un vicesecretario.

b) Elixirá as súas autoridades conforme este Estatuto.

2. Elixidos os órganos da Comunidade Autónoma galega, disolveranse as institucións preautonómicas.

Disposición transitoria terceira

Mentres as Cortes Xerais non elaboren as leis ás que se refire este Estatuto, e o Parlamento de Galicia legisle sobre as materias da súa competencia, continuarán en vigor as actuais leis e disposicións do Estado que se refiren a estas materias, sen prexuízo de que o seu desenvolvemento lexislativo, se é o caso, e a súa execución os leve a cabo a Comunidade Autónoma galega nos supostos así previstos neste Estatuto.

Disposición transitoria cuarta

1. Coa finalidade de transferirlle a Galicia as funcións e atribucións que lle corresponden de acordo co presente Estatuto, crearase, no termo máximo dun mes a partir da constitución da Xunta de Galicia, unha Comisión Mixta paritaria integrada por representantes do Estado e da Comunidade Autónoma galega. Esta Comisión Mixta establecerá as súas normas de funcionamento. Os membros da Comisión Mixta representantes de Galicia darán conta periodicamente da súa xestión perante o Parlamento de Galicia.

A Comisión Mixta establecerá os calendarios e prazos para o traspaso de cada servizo. De calquera maneira, a referida comisión deberá determinar nun prazo de dous anos desde a data da súa constitución o termo en que haberá de completarse o traspaso de todos os servizos que lle corresponden á Comunidade Autónoma galega, de acordo con este Estatuto.

2. Os acordos da Comisión Mixta adoptarán a forma de propostas ao Goberno, que as aprobará mediante decreto, figurando aqueles como anexos a este, e serán publicados simultaneamente no *Boletín Oficial del Estado* e no *Diario Oficial de Galicia*, adquirindo vixencia a partir desta publicación.

3. Será título abondo para a inscrición no rexistro da propiedade do traspaso de bens inmobles do Estado á Comunidade Autónoma a certificación pola Comisión Mixta dos acordos gobernamentais debidamente promulgados. Esta certificación deberá conter os requisitos esixidos pola Lei hipotecaria.

O cambio de titularidade nos contratos de arrendamento de locais para oficinas públicas dos servizos que se transfiran non lle dará dereito ao arrendador a extinguir ou renovar o contrato.

4. Os funcionarios adscritos a servizos de titularidade estatal ou a outras institucións públicas que resulten afectadas polos traspasos á Comunidade Autónoma pasarán a depender desta, séndolles respectados todos os dereitos de calquera orde ou natureza que lles correspondan no momento do traspaso, mesmo o de participaren nos concursos de traslado que convoque o Estado en igualdade de condicións ca os restantes membros do seu corpo, podendo exercer desta maneira o seu dereito permanente de opción.

Mentres a Comunidade Autónoma de Galicia non aprobe o réxime estatutario dos seus funcionarios, serán aplicables as disposicións do Estado vixentes sobre a materia.

5. A Comisión Mixta, creada polo Real decreto 474/78, do 16 de marzo, considerarase disolta cando se constituía a Comisión Mixta a que se refire o apartado 1 da presente disposición transitoria.

Disposición transitoria quinta

1. En canto non se complete o traspaso dos servizos correspondentes ás competencias fixadas á Comunidade Autónoma neste Estatuto, o Estado garantirá o financiamento dos servizos transferidos á Comunidade cunha cantidade igual ao custo efectivo do servizo en Galicia no momento da transferencia.

2. Para garantir o financiamento dos servizos antes referidos, a Comisión Mixta prevista na disposición transitoria cuarta adoptará un método encamiñado a fixar o tanto por cento de participación previsto no apartado 3 do artigo 45. O método que se siga terá en conta tanto os custos directos coma os custos indirectos dos servizos, así coma os gastos de investimento que correspondan.

3. Ao fixar as transferencias para os investimentos terase en conta, na forma progresiva que se acorde, a conveniencia de equiparar os niveis de servizos en todo o territorio do Estado, establecéndose, se é o caso, as transferencias necesarias para o funcionamento dos servizos.

O financiamento a que se refire este apartado terá en conta as achegas que se realicen a Galicia partindo do Fondo de Compensación a que se refire o artigo 158 da Constitución, así coma a acción investidora do Estado en Galicia que non sexa aplicación dese fondo.

4. A Comisión Mixta a que se refire o apartado 2 fixará o citado tanto por cento, mentres dure o período transitorio, cunha antelación mínima dun mes á presentación dos orzamentos xerais do Estado nas Cortes.

5. A partir do método fixado no apartado 2, establecerase un tanto por cento no que se considerará o custo efectivo global dos servizos transferidos polo Estado á Comunidade Autónoma, minorado polo total da cobranza obtida por esta polos tributos cedidos, en relación coa suma dos ingresos obtidos polo Estado nos capítulos I e II do último orzamento anterior á transferencia dos servizos.

Disposición transitoria sexta

No relativo á televisión, a aplicación do apartado 3 do artigo 34 do presente Estatuto supón que o Estado lle outorgará en réxime de concesión á Comunidade Autónoma de Galicia a utilización dunha terceira canle, de titularidade estatal, que debe crearse especificamente para emitir no territorio de Galicia, nos termos que prevexa a citada concesión.

Mentres non se poña en funcionamento efectivo esta nova canle de televisión, Radio-Televisión Española (RTVE) articulará a través da súa organización en Galicia un réxime transitorio de programación específica para o territorio de Galicia, que Televisión Española emitirá pola segunda cadea (UHF).

O custo da programación específica de televisión a que se refire o parágrafo anterior entenderase como base para a determinación da subvención que poida concedérselle á Comunidade Autónoma de Galicia durante os primeiros anos de funcionamento da nova canle á que se refire esta disposición.

Disposición transitoria sétima

As transferencias que se realicen en materia de ensino para traspasarlle á competencia da Comunidade Autónoma os servizos e centros do Estado en Galicia realizaranse de acordo cos calendarios e programas que defina a Comisión Mixta.

Xa que logo,

Mando a todos os españois, particulares e autoridades, que garden e fagan gardar a presente lei orgánica.

Palacio Real, de Madrid, a seis de abril de mil novecentos oitenta e un.

Juan Carlos R.

Leopoldo Calvo-Sotelo y Bustelo

Presidente do Goberno